

LIST DO LEONA WASILEWSKIEGO

List do Leona Wasilewskiego, ówczesnego kierownika biura Sekretariatu Generalnego N. K. N., opublikowany został w pracy tegoż p. t. «Józef Piłsudski, jakim Go znałem» na str. 142—143. Instrukcje, przesłane Wasilewskiemu, związane były z walką, jaką Józef Piłsudski prowadził z Depart. Wojskowym N. K. N., przeciwdziałającemu niezależnej polityce niepodległościowej, reprezentowanej przez Piłsudskiego.

List datowany jest spod Wołczecka, tj. z pozycji pod Kostiuchnowką nad Styrem.

Pozycja pod Wołczeckiem 26/VI 1916.

Mój Drogi,

List ten dasz do przeczytania Radlińskiej¹⁾ i w odpisie prześlij go do Ulrycha²⁾ oraz do Piotrkowa do Pietrka³⁾.

Za wszystkie raporty i listy serdeczne dzięki, cieszę się ogromnie, że możemy tak ścisłą komunikację pomiędzy sobą utrzymać i że w ten sposób ściślej się wiąże wspólna praca.

Instrukcja jest następująca: Ulrych ma zażądać odprawy obiecanej, **k o n i e c z n i e z p r e z e s e m⁴⁾**, przynajmniej do 15 lipca, w przeciwnym razie 15 lipca wszyscy i urzędnicy i oficerowie podają się do dymisji. Jeżeli odprawę obiecują, wówczas zrobić [ustępstwo] i zostać do odprawy. Jeżeli kogokolwiek do tego czasu wyrzucą, też ogólna dymisja.

W razie odprawy: żądać jak zwykle a) cywilnego departamentu, b) usunięcie się od K. Stelle⁵⁾, c) usunięcia się od wewnętrznej polityki Królestwa. Zachowanie się ma być następujące: W razie, jeśli do tego czasu usuną się lub będzie pewnym, że się usuną, Sikorski, Downarowicz i Kot⁶⁾, nie być nieustępliwymi i godzić się z wyjaśnieniami — decyzję w tym kierunku o tym, czy pewnym jest usunięcie się wymienionych osób, ma U l r y c h. W przeciwnym wypadku, to

¹⁾ Helena Radlińska, wybitna postać w polskim ruchu niepodległościowym i społecznym, pisująca pod ps. H. Orsza.

²⁾ Juliusz Ulrych, podporucznik I Brygady, odkomenderowany przez Piłsudskiego do Dep. Wojsk. N. K. N.

³⁾ Piotr Górecki, kierownik Zw. Strzel. w Belgii, w N. K. N. reprezentował obóz niepodległościowy.

⁴⁾ Prezes N. K. N. — Wł. Leop. Jaworski.

⁵⁾ K. Stelle — skrót od Kundschaftsstelle, służba wywiadowcza wojsk austriackich.

⁶⁾ Płk. Władysław Sikorski, szef Dep. Wojsk. N. K. N., Stanisław Downarowicz i dr Stanisław Kot, najbliżsi współpracownicy płk. Sikorskiego.

znaczy, gdy jest pewność zostania tych nieobliczalnych maniaków «idei legionowej», podać dymisję wszystkich.

W tym wypadku oficerowie i szeregowcy wracają do pułków, urzędnicy idą do Centralnego Komitetu Narodowego¹⁾ na pracę. Teraz już wysłać do Warszawy do Sławka kogokolwiek dla omówienia szczegółów pracy każdego. Sławek jest uprzedzony o tym.

Ty i Sokolnicki²⁾ zostajecie na stanowisku dotychczasowym. Sprawę zachować w sekrecie, nie rozbębnić jej przed czasem.

Uścisk dłoni

Ziuk

ROZKAZ Z POWODU BITWY POD KOSTIUCHNÓWKĄ

Bój pod Kostiuchnówką nad Styrem (zwany również bojem pod Kołodią lub pod «Polską Górą») stoczyły wszystkie trzy brygady legionowe w dniach od 4 do 6 lipca 1916 r., odpierając natarcie Rosjan, przeprowadzone na tym odcinku w związku z ogólną akcją rosyjską zwaną ofensywą gen. Brusitowa.

Najcięższe zadanie w czasie boju pod Kostiuchnówką spadło na I Brygadę, a zwłaszcza na jej 2 pułk (5 Legionów), zajmujący prawe skrzydło pozycji, w sąsiedztwie z 128 brygadą austriacką. W bitwie tej, w której na trzy brygady legionowe przeprowadzone zostało natarcie dwóch dywizyj piechoty rosyjskiej i czterech dywizyj kawalerii, żołnierz legionowy wykazał niezwykły hart ducha i wspaniałe zalety bojowe, cofając się tylko na skutek załamania się skrzydeł austriackich.

Czeremoszno, 11 lipca 1916.

Żołnierze!

Najcięższe z dotychczasowych naszych bojów przeżyliśmy w dniach ostatnich. Ogień artylerii, z nieznaną nam dotąd potęgą szalejący na naszych okopach, masowe ataki nieprzyjaciela, przebijanie się bagnetem przez piechotę wroga, masowe również szarże kawalerii rosyjskiej, wreszcie odwrót w nadzwyczajnie ciężkich warunkach — oto, cośmy przeszli w ciągu kilku dni. Pomimo krwawych i ciężkich ofiar, któreśmy złożyli, cofnęliśmy się z każdorazowej pozycji jedynie wtedy, gdyśmy byli prawie otoczeni; schodziliśmy zawsze

¹⁾ Centr. Komitet Narodowy — organizacja stronnictwa niepodległościowego Królestwa Kongresowego, założona w r. 1915.

²⁾ Dr Michał Sokolnicki, Sekretarz Generalny N. K. N., mąż zaufania Piłsudskiego.